

Riigikogu Kantselei
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 03.11.2025 nr 2-3/15-416
Meie 30.12.2025 nr 13-1.1/4758-2

**Vastused Riigikogu liikme
kirjalikele küsimustele
rahandusministrile (KK 416)**

Austatud härra Hussar

Riigikantselei edastas Rahandusministeeriumile vastamiseks Riigikogu liikme Aleksandr Tšaplõgini kirjalikud küsimused.

Esitame oma vastused küsimustele nende esitamise järjekorras.

1. *Kas Rahandusministeerium tunnistab, et mikrorahandusasutuste tegevusega kaasnevad ülikõrged intressimäärad ja inimeste tegelik võlasõltuvus kujutavad endast kasvavat probleemi?*

Eesti Panga¹ ja Finantsinspeksiooni² statistika näitab, et tarbijate viivislaenude osakaal on viimased aastad püsinud stabiilsena. Seda toetab ka erasektori iga-aastane analüüs³. Teie viidatud mikrorahandusasutuste (ehk mitte-pankadest krediidiandjate) keskmine krediidi kulukuse määr on püsinud viimase 3 aasta jooksul samal tasemel, kõikides 40%–45% vahel⁴. See on iseenesest kõrgem kui pankade väljastatud tarbimislaenude keskmine krediidi kulukuse määr.

Lisaks mööname, et teatud osa elanikkonnast võib olla nn võlasõltuvuses, seda kinnitab ka Rahandusministeeriumi tellimusel 2021. aastal Tartu Ülikooli poolt läbiviidud uuring⁵. Järgnevate küsimuste vastustes kirjeldamegi lühidalt juba ministeeriumite ja ametiasutuste poolt astunud samme ning tulevase plaane selle probleemi adresseerimiseks.

2. *Milliseid meetmeid on riik juba rakendanud selliste ettevõtete nagu ESTO, Bondora, Credit24 ja teiste sarnaste tegevuse kontrollimiseks?*

¹ Üle 60 päeva tasumata laenude jääk, kättesaadav veebilehel: <https://statistika.eestipank.ee/#/et/p/4671/r/4695/4444>

² Eestis väljastatud tarbijakrediidi tähtjaks tasumata (viivises) krediidi jääk, kättesaadav veebilehel: <https://statistika.fi.ee/fistar/#/et/p/4270/r/4410/4139>

³ Julianus Inkasso eraisikute maksehäirete analüüs 2025, kättesaadav veebilehel: <https://julianus.ee/maksehairete-analuus-eraisikud-2025/>

⁴ <https://statistika.fi.ee/fistar/#/et/p/4270/r/4411/4140>

⁵ https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2022-03/Krediidituru%20uuring_1%C3%B5pparuanne_10.03.22_lisatud%20ISBN_0.pdf

2.1. Ühe olulisema sammuna on riik loomas krediiditeaberegistrit, mis hakkab koondama teavet inimeste kõigi finantskohustuste kohta, nagu kodulaenu, tarbimislaenu, autoliisingud, krediitkaardid ja järelmaksud (vastav seaduseelnõu on hetkel Riigikogus menetlemisel⁶). Selle eelnõu kohaselt on iga krediidiandja kohustatud inimese krediidivõimelisuse hindamisel tegema päringu sellesse registrisse, et saada terviklik ülevaade juba olemasolevatest laenudest. Samuti peab krediidiandja tarbijakrediidilepingu sõlmimisel edastama registrile teabe sõlmitud lepingu kohta 24 tunni jooksul. Krediiditeaberegistri eesmärk on tagada krediidiandjatele õiged ja ajakohased andmed inimeste rahaliste kohustuste kohta, võimaldades neil täpsemalt hinnata inimese krediidivõimelisust ning ennetada ülelaenamise riske ja makseraskustesse sattumist.

2.2. Finantsinspeksioon teeb järelevalvet vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimise üle ning on kehtestanud ka temaatilise juhendi⁷. Finantsinspeksioon on viimasel ajal teinud ka mitmeid ettekirjutusi ja trahve krediidiandjatele⁸. Tuleb siiski silmas pidada, et Finantsinspeksioon on sõltumatu ning on oma järelevalveliste eesmärkide kujundamisel vaba. Finantsjärelevalve puhul on rõhuaetus riskipõhisusel ja tõhususel⁹.

2.3. Riigikohus tegi 2023. a novembris otsuse¹⁰, milles märkis muu hulgas, et kohtud peavad tarbijakrediiti puudutavate vaidluste puhul omaalgatuslikult kontrollima, kas krediidiandja on järginud vastutustundliku laenamise põhimõtet¹¹. See tähendab, et kui laenuandja ei tõenda kohtule, et ta laenusaja krediidivõimelisust kontrollis, mõistab kohus laenusajalt välja peajasjalikult üksnes laenusaja kasutusse antud laenusumma, arvestades sealjuures juba (mh ebaseaduslike intresside katteks arvestatud) tasutud raha¹².

Selle kohtulahendi järelmina lõpetasid kohtud käesoleva aasta mais tarbijakrediiti puudutavad maksekäsu menetlused¹³ ning Justiits- ja Digiministeerium algatas eelnõu muudatuste tegemiseks maksekäsu kiirmenetluse regulatsioonis, nähes ette eriregulatsiooni tarbijakrediidilepingust tulenevate nõuete menetlemiseks¹⁴.

Kõik eeltoodud meetmed võiksid aja jooksul korrastada nii krediiditurgu kui ka senist praktikat.

3. *Kas ministeerium kaalub võimalust kehtestada seaduslik intressimäärade ülempiir lühiajalistele laenudele, nagu see on tehtud mitmes ELi liikmesriigis?*

Kehtiva võlaõigusseaduse § 406² lõige 1 näeb ette, et tarbijakrediidileping on tühine, kui krediidi kulukuse määr aastas ületab pankade poolt eraisikutele antud tarbimislaenu kulukuse määra enam kui kolm korda (lihtsustatult). Ehk see ei tohiks tänase seisuga olla kõrgem kui 47,04%¹⁵.

⁶ Krediiditeabe jagamise seadus 652 SE

⁷ Finantsinspeksiooni käsiraamat vastutustundliku krediidi väljastamise protsessile. Kättesaadav veebilehel: [Finantsinspeksiooni käsiraamat vastutustundliku krediidi väljastamise protsessile.pdf](https://www.fi.ee/et/uudised/finantsinspeksioon-tegi-ile-inbank-finance-ettekirjutuse)

⁸ <https://www.fi.ee/et/uudised/finantsinspeksioon-tegi-ile-inbank-finance-ettekirjutuse>;
<https://www.fi.ee/et/uudised/finantsinspeksioon-trahvis-svea-finance-i-kokku-200-000-euroga>;
<https://www.fi.ee/et/uudised/finantsinspeksioon-trahvis-bondora-i-200-000-euroga>

⁹ [Kilvar Kessler pangandusjärelevalvete kohtumiselt: finantsjärelevalve peab olema riskipõhine ja tõhus | Finantsinspeksioon](https://www.fi.ee/et/uudised/finantsinspeksioon-trahvis-bondora-i-200-000-euroga)

¹⁰ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 23.11.2023 otsus asjas nr 2-21-13098. Kättesaadav veebilehel:

<https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/fail.html?fid=354098459>

¹¹ Viidatud kohtulahendi punkt 17

¹² Viidatud kohtulahendi punkt 24

¹³ [Maksekäsuosakonda tuleb esitada tõendid tarbijakrediidivõimelisuse lahendamiseks | Eesti Kohtud](https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/fail.html?fid=354098459)

¹⁴ Täitemenetluse seadustiku ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seadus, kättesaadav veebilehel: <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/84137fe7-5667-403d-a932-fa7d6e93dc05>

¹⁵ <https://statistika.eestipank.ee/#/et/p/147/r/2273/2102>

Küsimus, kas minna eeltoodust veelgi kaugemale nõuab põhjalikku majanduslikku ja õiguslikku analüüsi ning tihedat koostööd huvirühmadega. Sellise muudatuse kaalumisel tuleb hinnata mõju muu hulgas krediiditurule ja tarbijate laenuitingimustele.

Rahandusministeeriumi praeguste tegevuste raames ei ole sellise analüüsi läbiviimist lähiajal ette nähtud. Oleme pigem seisukohal, et eelnimetatud krediiditeaberegistri tõhus rakendamine on võlasõltuvusega tegelemiseks tulemuslikum kui sekkumine otseselt krediidiandjate hinnapoliitikasse.

4. Kas plaanitakse piirata kiiralaenude agressiivset reklaami, sealhulgas massilisi SMS-kampaaniaid ja sihitud veebireklaami?

Justiits- ja Digiministeeriumis on ettevalmistamisel eelnõu, millega võetakse üle uus tarbijakrediidi direktiiv (2023/2225)¹⁶. Meile teadaolevalt sisaldab see ka krediidilepingute reklaamiga seonduvaid muudatusi. Vastav eelnõu plaanitakse kooskõlastusele saata 2026. a alguses.

5. Kas ministeeriumil on kavas käivitada riiklik programm elanikkonna finantsteadlikkuse tõstmiseks, eelkõige noorte ja sotsiaalselt haavatavate rühmade seas?

Rahandusministeerium on aastaid tegelenud finantskirjaoskuse edendamise koordineerimisega. Rahatarkuse edendamisel lähtutakse vastavast strateegiast¹⁷ (aastate 2021–2030 kohta). Lisaks toimuvad regulaarselt strateegia arutelud kitsamates teemavaldkondades nagu haridus, pensionid, võlad, investeerimine jm. Kogu selle töö eesmärk on aidata tõsta inimeste teadlikkust rahaasjades.

Ministeeriumi tegevused hõlmavad mitut olulist suunda:

- a) koostöövõrgustiku arendamine – igal kevadel toimub laiapõhjaline strateegiakohtumine, kuhu on kaasatud era-, avaliku ja kolmanda sektori partnerid. Eesmärk on hinnata edusamme, jagada parimaid praktikaid ning arutada kitsaskohtade lahendusi. Soodustatakse ühisprojektide, ürituste ja uuringute elluviimist, et suurendada rahatarkuse mõju ühiskonnas, pidades silmas just haavatavaid sihtgrupe;
- b) finantsharidus kooliprogrammides – muudetud on koolide õppekavad ja seda kõikides kooliastmetes, loodud on värskeid õppematerjale ja nende kasutamist toetavaid juhendmaterjale, õpetajatele on enesetäiendamiseks loodud rahatarkuse mentorklubide programm, mis alustas sellel aastal juba oma kuuendat hooaega;
- c) osalemine seadusloomeprotsessides – panustatakse õigusaktide väljatöötamisse, mis mõjutavad inimeste ja ettevõtete igapäevaseid rahaotsuseid kogu elukaare vältel, näiteks tugevdavad kliendikaitset finantsteenuste tarbimisel, soodustavad kogumist pensioniks või investeerimist investeerimiskonto süsteemis;
- d) uuringute tellimine ja analüüs – korraldatakse riiklikke ja rahvusvahelisi uuringuid, et paremini mõista Eesti elanike finantskäitumist ning kavandada tõhusamaid arendus- ja teavitustegevusi. Kaasatakse teadlasi planeerimisprotsessidesse;
- e) rahvusvaheline koostöö – osaletakse nii OECD kui Euroopa Liidu rahatarkuse töögruppides, loodud on regulaarsete kohtumiste praktika Baltikumi ja Põhjamaade rahatarkuse edendamise eest vastutavate kolleegidega.

¹⁶ Kättesaadav veebilehel: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202302225

¹⁷ https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2021-11/eesti_elanike_rahatar_kuse_edendamise_strateegia_aastateks_20212030_a4.pdf

Täieliku ülevaate rahatarkuse edendamisega seotud tegevustest leiate Rahandusministeeriumi kodulehe teemakaardilt Rahatark Eesti¹⁸.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Mirjam Rannula 56467227
Mirjam.Rannula@fin.ee

¹⁸ <https://fin.ee/rahatark-eeesti>